

УДК 351.77:614.2

DOI <https://doi.org/10.32782/pdu.2024.1.21>**О. М. Вівсянник**

кандидат наук з державного управління,
директор департаменту цивільного захисту та охорони здоров'я населення
Рівненської обласної державної адміністрації

СПІВПРАЦЯ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ З УРЯДОМ УКРАЇНИ В ПИТАННЯХ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Визначено, що багато сфер політики охорони здоров'я привертають увагу національних урядів та міжнародних організацій в усьому світі через їхню важливість і взаємозв'язок між багатьма залученими зацікавленими сторонами. Прикладами таких сфер є боротьба з пандеміями, глобальні продовольчі системи, зміна клімату, глобальні загрози здоров'ю, що пов'язані з забрудненням, міграцією, інвестиціями в охорону здоров'я.

Зазначено, що науковці проаналізували питання значення та функцій міжнародних організацій в інституційній системі державного регулювання охорони здоров'я, теоретико-прикладні аспекти вдосконалення системи державного управління профілактикою та реабілітацією, сутність, функції та канали комунікації міжнародних організацій з національними урядами, сучасної архітектури співпраці міжнародних організацій з органами державного управління.

Визначено, що органи державної влади активно співпрацюють як з міжнародними організаціями глобального управління, так і з міжнародними громадськими організаціями. Спираючись на проведені авторські дослідження ми можемо визначити основних партнерів уряду України серед міжнародних інституцій в сфері вдосконалення системи охорони здоров'я.

Доведено, що однією з сильних сторін міжнародних організацій глобального управління є прийняття важливих поточних управлінських рішень наднаціонального масштабу, підготовка та розповсюдження набору змістовних, корисних і заснованих на фактах публікацій, які можуть допомогти країнам у формулюванні ефективної політики охорони здоров'я та правил її трансформації, то у міжнародних організації громадянського суспільства інші важливі підходи та можливості впливу на формування національних систем. Вплив міжнародних організацій громадянського суспільства на систему державного управління та, зокрема, систему охорону здоров'я є настільки різноманітним, що науковцями сформульовано нове визначення цього поля діяльності – «глобальне громадянське суспільство». Міжнародні організації громадянського суспільства є основою сформованої сфери впливу глобального громадянського суспільства на систему охорони здоров'я.

Ключові слова: співпраця, міжнародні організації, уряд, вдосконалення, система, охорона здоров'я, громадянське суспільство.

Постановка проблеми. Наразі багато сфер політики охорони здоров'я привертають увагу національних урядів та міжнародних організацій в усьому світі через їхню важливість і взаємозв'язок між багатьма залученими зацікавленими сторонами. Прикладами таких сфер є боротьба з пандеміями, глобальні продовольчі системи, зміна клімату, глобальні загрози здоров'ю, що пов'язані з забрудненням,

міграцією, інвестиціями в охорону здоров'я, фінансовою та економічною стабільністю країн, подоланням бідності, регуляторні реформи охорони здоров'я, гуманітарна допомога.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження співпраці міжнародних організацій з урядом України в питаннях вдосконалення системи охорони здоров'я проводили вітчизняні

науковці – фахівці в сфері державного управління. Серед них такі науковці як Баб'як О.В., Сазонець І.Л., Сазонець О.М., Саричев В.І. та ін. [1–7]. В своїх працях ці науковці проаналізували питання значення та функцій міжнародних організацій в інституційній системі державного регулювання охороною здоров'я, теоретико-прикладні аспекти вдосконалення системи державного управління профілактикою та реабілітацією, сутність, функції та канали комунікації міжнародних організацій з національними урядами, сучасну архітектуру співпраці міжнародних організацій з органами державного управління та ін.

Мета дослідження. Не дивлячись на великий обсяг наукових досліджень, необхідно конкретизувати окремі напрями діяльності міжнародних організацій як складових світової системи управління охороною здоров'я. Тому метою представленої статті є дослідження співпраці міжнародних організацій з урядом України в питаннях вдосконалення системи охорони здоров'я.

Виклад основного матеріалу. У відповідності до характеру дій та структури міжнародних організацій важливо розрізняти глобальні інститути або міжнародні організації на основі рівня сутності їх діяльності. Доцільно виокремити міжнародні урядові організації і Міжнародні неурядові громадські організації.

Міжнародні урядові організації які також мають назву міжнародні організації глобального управління, включають Світовий банк, ПРООН, Міжнародний валютний фонд, Світову організацію торгівлі, Організацію економічного співробітництва та розвиток, Міжнародну організацію праці, Всесвітню організацію охорони здоров'я, Об'єднану Організацію ООН з питань освіти, науки та культури, Дитячий надзвичайний фонд ООН та ін.

До міжнародних неурядових громадських організацій належать OXFAM, World Social Forum, Всесвітній економічний форум, Всесвітній водний форум, Міжнародна конфедерація вільних профспілок, Міжнародна федерація планованого батьківства, Міжнародна асоціація фармацевтичної промисловості та інші численні

міжнародні організації медичної сфери, що створені за професійною, галузевою та проблемною ознакою.

Уряд України активно співпрацює як з міжнародними організаціями глобального управління, так і з міжнародними громадськими організаціями. Спираючись на проведені авторські дослідження ми можемо визначити основних партнерів уряду України серед міжнародних інституцій в сфері вдосконалення системи охорони здоров'я (таблиця 1).

На основі проведеного аналізу, можна визначити, що в процесі вдосконалення системи охорони здоров'я органи державного управління, в Україні що приймають участь в цьому процесі активно співпрацюють з міжнародними організаціями. Найбільш тісна співпраця налагоджена з такими організаціями як ООН, ПРООН, НАТО, GIZ, ВМО, ЄС, ОБСЄ, ОЗХЗ. Найбільш активна спільна робота проводиться з міжнародними організаціями глобального управління. Співпраця з організаціями громадянського суспільства відбувається в окремих сферах та напрямках. Для розвитку такої співпраці в країні необхідно мати власні розвинуті структури та ланки громадянського суспільства. Поки що відповідна співпраця активно відбувається в такій сфері як волонтерська діяльність. Крім того, можна відзначити активну співпрацю органів державного управління та місцевого самоврядування з міжнародними та національними волонтерськими організаціями.

Прикладом активної співпраці органів державного управління зі структурами глобального громадянського суспільства є створення та модерування на основі Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України інформаційної платформи UNITED24. UNITED24 – офіційна фандрейзингова платформа України. Станом на 04.11.2023 платформою було отримано внесків на суму 488 709 154 дол. З цієї суми на розвиток медицини зібрано 37 880 207 дол. Платформа дозволяє за один клік зробити благодійний внесок на підтримку України з будь-якого куточка світу. Жоден благодійний фонд, яким би системним він не був, не може задовольнити потреби такої великої країни, як

Таблиця 1

Міжнародні організації – партнери уряду України в питаннях вдосконалення системи охорони здоров'я [розроблено автором на основі 1–7]

Міжнародні організації-партнери	Сфера співпраці
Міністерство охорони здоров'я України	
ПРООН; ООН; НАТО; ВООЗ; USAID, GIZ, UNAIDS та ін.	Участь у розробці та реалізації Концепції реформування системи охорони здоров'я; Моніторинг реалізації Стратегій і концепцій, що приймаються органами державного управління; Проведення семінарів, конференцій, зустрічей. Започаткування та розвиток телемедицини; Запровадження програми e-Healz; Запровадження електронних карток пацієнтів; Запровадження єдиного реєстру лікарів; Запровадження on-line реєстрацій хворих; Надання безкоштовних вакцин; Облаштування санітарно-епідеміологічних лабораторій; Волонтерська діяльність в небезпечних регіонах; Поширення основ медичної грамотності для боротьби зі СНІДом, туберкульозом і малярією
Міністерство оборони України	
НАТО	Воєнно-політичний діалог. Досягнення максимального рівня взаємосумісності Збройних Сил України з НАТО та нарощування спільних спроможностей, в тому числі в медичній допомозі. Оборонно-технічне співробітництво. Забезпечення внеску у міжнародну безпеку
Державна служба України з надзвичайних ситуацій	
НАТО, ООН, ВМО, ЄС, ОБСЄ, ГУАМ, ОЧЕС, GIZ, ОЗХЗ	Захист довкілля і сталий розвиток, подолання наслідків чорнобильської катастрофи, боротьба з наркоманією і поширенням ВІЛ/СНІДу, юридична і гуманітарна допомога біженцям, професійне навчання безробітних, охорона здоров'я, підтримка дітей, жінок й інших вразливих верств населення, забезпечення працівників особового складу сучасним медичним обладнанням, завдяки чому було суттєво знижено ризик. Передано сучасні автомобілі швидкої медичної допомоги
Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України	
UNITED24 (не є громадською організацією, але платформа взаємодії з благодійними організаціями та партнерами по всьому світу)	Оборона, гуманітарне розмінування, відбудова України, освіта та наука, медична допомога (апарати ШВЛ транспортні, броньовані евакуаційні авто, анестезіологічні апарати (наркозно-дихальні апарати), операційні столи (для загальної потреби), спеціалізований санітарний транспорт (неброньований, тип С), апарати ШВЛ дитячі, рентгенівські установки з С-аркою, апарати вакуумної терапії ран, апарати зовнішньої фіксації, генератори, мікроскопи для нейрохірургії, тренажери для реабілітації, УЗД апарати, хімічні грілки, функціональні ліжка, медичні вироби для лікування травм кісток та хребта, відбудова медичних закладів
Міністерство соціальної політики України	
ООН, МОП, Рада Європи	За допомогою МОП було реалізовано 8 проектів спільно з Програмою Розвитку ООН, 2 проекти спільно з Об'єднаною програмою ООН з ВІЛ/СНІД та Фондом ООН в сфері народонаселення та 1 проект у співпраці з Міжнародною організацією з міграції. Реалізовано понад 30 проектів і програм МОП. Програма гідної праці в Україні охоплює 7 проектів і програм на загальну суму близько 10 млн. дол. США.
Міністерство цифрової трансформації України	
ПРООН, Консультативна місія Європейського Союзу в Україні, Ал'янс за демократію	Побудова кращого майбутнього: відновлення мікро-малих і середніх підприємств України після COVID у напрямку посилення стійкості та сталого розвитку. Операційна підтримка у наданні стратегічних консультацій щодо реформування сектору цивільної безпеки України (2021-2024 рр.). Запровадження стартапів в медичній сфері

Україна. UNITED24 створена для співпраці з благодійними фондами, партнерами, донорами та публічними особами у всьому світі [6]. Зібрані суми акумулюються за п'ятьма напрямками: оборона, гуманітарне розмінування, медична допомога, відбудова України, освіта та наука. Діяль-

ність цієї платформи регулюються у відповідності до Постанови Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2022 р. № 472 «Деякі питання використання коштів, що надходять на рахунки для залучення добровільних внесків (благодійних пожертв) на підтримку України» [8].

Також прикладом діяльності органу державного управління неурядовими організаціями є співпраця Міністерства охорони здоров'я України та Міністерства оборони України з міжнародними неурядовими організаціями «Міжнародний Червоний Хрест» та «Лікарі без кордонів». Міністерство цифрової трансформації України активно співпрацює з організацією «Альянс за демократію». Фонд Альянс за демократію – неприбуткова організація, заснована в 2017 році Андерсом Фог Расмуссеном, колишнім генеральним секретарем НАТО та колишнім прем'єр-міністром Данії. Організація базується в Брюсселі, Берліні та Копенгагені та використовує досвід міжнародної дипломатії та прав людини для чесності виборів і стратегічних комунікацій. До відомих ініціатив організації відносяться:

Саміт за демократію у Копенгагені. Щорічна конференція, на якій збираються політичні та бізнес-лідери, включно з нинішніми та колишніми главами урядів демократичних країн світу. Метою конференції є створення інтелектуальних та міжособистісних основ для міцного альянсу світових демократій;

створення Альянсу демократій. Головною метою цієї ініціативи є побудова всесвітнього руху за Альянс демократій, що складається з демократичних країн у всьому світі та серед демократичних сил у всьому світі, активна співпраця з урядами, молодими лідерами в демократичних країнах, а також з активістами демократії з невірних суспільств і демократій, що розвиваються;

бізнес і технології для свободи та демократії. Демократія та вільна ринкова економіка тісно взаємопов'язані. Залучення бізнесу є ключовим для підтримки фундаментальних демократичних цінностей. Альянс тісно співпрацює з індустрією технологій, щоб обговорювати та знаходити рішення для викликів, які технології створюють для демократії, і пропонує нові підприємницькі ідеї як спосіб стимулювання зростання та стабільності в демократіях, що розвиваються. Саме цей напрям діяльності організації є основою для співпраці в сфері вдосконалення медичних технологій,

які призначені для підвищення якості послуг охорони здоров'я [9].

Висновки. Якщо однією з найбільших сильних сторін міжнародних організацій глобального управління є прийняття важливих поточних управлінських рішень наднаціонального масштабу, підготовка та розповсюдження набору змістовних, корисних і заснованих на фактах публікацій, які можуть допомогти країнам у формулюванні ефективної політики охорони здоров'я та правил її трансформації, то у міжнародних організації громадянського суспільства інші важливі підходи та можливості впливу на формування національних систем. Вплив міжнародних організацій громадянського суспільства на систему державного управління та, зокрема, систему охорону здоров'я є настільки різноманітним, що науковцями сформульовано нове визначення цього поля діяльності – «глобальне громадянське суспільство». Таким чином міжнародні організації громадянського суспільства є основою сформованої сфери впливу глобального громадянського суспільства на систему охорони здоров'я.

Список використаної літератури:

1. Вівсяник О.М. Значення та функції міжнародних організацій в інституційній системі державного регулювання охорони здоров'я. Монографія Рівне : Волин. об-реги, 2022. 212 с.
2. Баб'як О.В. Теоретико-прикладні аспекти вдосконалення системи державного управління профілактикою та реабілітацією : монографія. Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2023. 332 с.
3. UNITED24.URL: <https://u24.gov.ua/uk> (дата звернення: 5.11. 2023 р.).
4. Міністерство цифрової трансформації України. Міжнародна діяльність.URL: <https://thedigital.gov.ua/community/docs/international> (дата звернення: 5.11. 2023 р.).
5. Баб'як О.В., Сазонець І.Л. Міжнародні організації: сутність, функції та канали комунікації з національними урядами. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023 р. № 12. С. 137–141.
6. Баб'як О.В., Сазонець І.Л. Аналіз сучасної архітектури співпраці міжнародних організацій з органами державного управління. *Державне управління: удо-*

- сконалення та розвиток. 2023. № 6. – URL: <https://nauka.com.ua/index.php/dy/article/view/1666/1678> (дата звернення: 22.12.2023 р.).
7. Сазонець О.М., Саричев В.І. Міжнародні організації в управлінні людським розвитком: глобалізаційний вимір. Дніпро. «Нова ідеологія», 2012. – 252 с.
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2022 р. № 472 «Деякі питання використання коштів, що надходять на рахунки для залучення добровільних внесків (благодійних пожертв) на підтримку України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/472-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 5.12. 2023 р.).
9. Alliance of Democracies Foundation. URL: <https://www.allianceofdemocracies.org/> (дата звернення: 5.12. 2023 р.).

Vivsiannyk O. Cooperation of international organizations with the government of Ukraine in issues of improving the health care system

Many areas of health policy have been identified as attracting the attention of national governments and international organizations around the world because of their importance and the interrelationship between the many stakeholders involved. Examples of such areas are the fight against pandemics, global food systems, climate change, global health threats related to pollution, migration, investments in health care.

It is noted that the scientists analyzed the issue of the importance and functions of international organizations in the institutional system of state regulation of health care, theoretical and applied aspects of improving the system of state management of prevention and rehabilitation, the essence, functions and channels of communication of international organizations with national governments, the modern architecture of cooperation of international organizations with state administration bodies.

It was determined that the state authorities actively cooperate both with international organizations of global governance and with international public organizations. Based on the author's research, we can identify the main partners of the government of Ukraine among international institutions in the field of improving the health care system.

It has been proven that one of the strengths of international organizations of global management is the adoption of important current management decisions of a supranational scale, the preparation and distribution of a set of meaningful, useful and fact-based publications that can help countries in formulating an effective health care policy and rules for its transformation, international civil society organizations have other important approaches and opportunities to influence the formation of national systems. The influence of international civil society organizations on the system of public administration and, in particular, the system of health care is so diverse that scientists have formulated a new definition of this field of activity – "global civil society". International civil society organizations are the basis of the established sphere of influence of global civil society on the health care system.

Key words: *cooperation, international organizations, government, improvement, system, health care, civil society.*